

Managementuittreksel TNO-rapport

Impact stikstof op operationele gereedstelling Defensie

Recent zijn er door zowel de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en de Rechtbank Den Haag uitspraken gedaan die grote invloed hebben op de natuurvergunningverlening. Deze veranderingen zijn direct van invloed op de geplande bouw- en verbouwplannen van Defensie en het uitvoeren van activiteiten. TNO heeft een eerste verkenning gedaan naar de gevolgen van deze uitspraak op de operationele gereedstelling van Defensie. Deze inzichten dienen te worden ingebracht in de bredere besluitvorming over de stikstofproblematiek in Nederland.

Probleemstelling

De uitspraak van Raad van State en de Rechtbank Den Haag heeft grote consequenties voor de huidige en toekomstige activiteiten van Defensie en op de verleende vergunningen in de afgelopen vijf jaar. Deze activiteiten zijn essentieel om Defensie op peil te houden en te versterken om te kunnen voldoen aan de in de Defensienota's DN 2022 en DN 2024 beschreven noodzakelijke groei. De stikstofuitstoot die bijvoorbeeld vrij gaat komen bij (ver)bouwactiviteiten en uitbreiding van trainingsactiviteiten kan gemitigeerd

worden door middel van intern of extern salderen. Als gevolg van de uitspraak van Raad van State en de Rechtbank Den Haag is intern salderen vergunningplichtig geworden, waarbij moet worden voldaan aan de additionaliteitstoets. Deze toets houdt in dat een maatregel, als intern salderen, alleen kan worden ingezet als die maatregel niet nodig is om de natuur te behouden. Gegeven de ligging van de meeste defensielocaties, namelijk in of vlakbij Natura 2000-gebieden, en de slechte toestand van deze gebieden, zal het vrijwel onmogelijk zijn aan deze toets te voldoen.

Hierdoor is het dus de vraag of de activiteiten benodigd voor de operationele gereedheid van Defensie en voor de noodzakelijke groei door mogen gaan.

Beschrijving van de werkzaamheden

TNO heeft in deze verkenning voor vijf locaties de impact van de uitspraken voor verschillende Defensieonderdelen beschreven. Per locatie zijn de geplande noodzakelijke activiteiten beschreven en welke nu in de knel komen door de uitspraak van de Raad van State. Vervolgens is de verwachte impact

op personele gereedheid, materiële gereedheid en geoefendheid aangegeven. Dit is voornamelijk gedaan op basis van interviews met Defensie experts.

Resultaten en conclusies

Door de uitspraak van de Raad van State komen veel bouw- en verbouwactiviteiten in het gedrang. Ook voor andere activiteiten op de kazernes waarbij stikstof vrijkomt is door de uitspraak een vergunning nodig. Hierdoor heeft Defensie minder mogelijkheden of is zelfs helemaal niet meer in staat om de geplande activiteiten op deze (toekomstige) kazernes uit te voeren. Dit geldt niet alleen voor de gekozen vijf locaties voor deze verkenning, maar raakt vrijwel alle defensielocaties. Als er minder ruimte is om mensen te huisvesten, op te leiden, onderhoud aan materieel niet meer gedaan kan worden of nieuw materieel onvoldoende ingezet kan worden, heeft dit direct invloed op de personele en de materiële gereedheid van de krijgsmacht. Daarnaast zijn er minder mogelijkheden om te oefenen. Dit tezamen geeft de conclusie dat de impact van de uitspraak van de Raad van State voor de operationele gereedstelling van Defensie enorm is.

Tegelijkertijd is de gemiddelde relatieve bijdrage die Defensie heeft aan de stikstofneerslag op Natura 2000-gebied klein. Royal HaskoningDHV heeft benaderd dat voor bijna alle Natura 2000-gebieden in Nederland, de gemiddelde

stikstofdepositiebijdrage van Defensie 0,01% a 0,05% van de achtergronddepositie is. Dit roept de vraag op of de huidige beperkingen in verhouding staan tot de feitelijke impact van Defensie op de stikstofproblematiek.

De impact van deze problematiek reikt verder dan Defensie alleen. Het beperkt de nationale en bondgenootschappelijke verdedigingscapaciteit en raakt daarmee de collectieve verdediging van het Nederlandse en het NAVO-grondgebied. Het vinden van een duurzame en werkbare oplossing is daarom niet alleen een operationele noodzaak, maar ook een strategische en politieke prioriteit.

Toepasbaarheid

Deze verkenning laat zien dat de uitspraak van de Raad van State en de Rechtbank Den Haag verstrekende gevolgen heeft voor de operationele gereedstelling van Defensie. Door de vergunningplicht op intern salderen kan Defensie (aanwezige) stikstofruimte niet meer inzetten zonder vergunning die niet verkregen wordt in verband met de verplichte additionaliteitstoets. Het vinden van oplossingsrichtingen binnen de huidige regelgeving zal erg lastig zijn. Het ligt voor de hand om oplossingen te zoeken in het juridische en de politieke domein. De in deze verkenning verkregen inzichten kunnen ingebracht worden in de voorbereiding op politieke besluitvorming.

Defence, Safety & Security

Auteur(s)

Programma

nvt

Project